

Projektowanie uniwersalnej kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Dokument służy wypracowaniu strategii wdrażania dostępności w instytucji kultury. Wskazuje najważniejsze zagadnienia i obszary, które muszą być wzięte pod uwagę w sytuacji tworzenia planu inicjowania i rozwijania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury.

Regulamin zadania 1 w projekcie „Projektowanie uniwersalnej kultury – dostępność w instytucjach kultury”, definiuje Strategię wdrożenia modelu dostępności jako – dokument opisujący sposób wdrożenia modelu dostępności, uwzględniający m.in. cele i harmonogram działań, dobór narzędzi niezbędnych do tworzenia oferty kulturalnej z partycypacyjnym udziałem grupy docelowej, opis zasad komunikacji z grupą docelową oraz interesariuszami działań IK, sposobu identyfikacji potrzeb i doboru środków ich zaspokajania, identyfikację ryzyk, sposoby weryfikacji sukcesu oraz niezbędne zasoby.

Tworzenie strategii ma być Wynikiem ciągu szkoleń i sesji tutorskich oraz pracy nad autodiagnozą, które są zaproponowane każdej instytucji kultury włączonej w to działanie.

Opracowywanie strategii jest pomyślane jako proces, w który należy zaangażować jak najwięcej pracowników i pracownic każdej instytucji. Punktem wyjścia do tworzenia strategii jest obecna, zidentyfikowana w całym spektrum działań projektowych sytuacja instytucji kultury. W oparciu o ten stan proponujemy stworzyć strategię w dwóch wymiarach – planu krótkoterminowego i długoterminowego. Spojrzenie na instytucję w tych dwóch wymiarach pozwoli, naszym zdaniem, najlepiej przygotować się do wdrażania zmian systematycznych, efektywnych i odpowiadających rzeczywistym możliwościom instytucji kultury. Pozwoli też odpowiedzieć na oczekiwania odbiorców ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Dokument wskazuje elementy, które można wziąć pod uwagę przy budowaniu strategii wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury. Poszczególne punkty/obszary mogą zostać dowolnie rozszerzone według uznania instytucji kultury, uwspólnione z procedurami wewnętrznymi instytucji lub dostosowane do już istniejących dokumentów.

Stan obecny

Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

1. Nazwa, rodzaj instytucji kultury i założenia programowe

Żoliborski Dom Kultury w dzielnicy Żoliborz m.st Warszawy działa od 1 lipca 2022 roku. Instytucja powstała z myślą o tworzeniu przestrzeni otwartej, wspierającej sąsiedzkie relacje, rozwój twórczy, niezależność myśli i refleksyjne uczestnictwo w kulturze. Pierwszy rok działalności poświęcono na badania, konsultacje społeczne, budowanie marki i zaufania oraz poznawanie potrzeb lokalnej społeczności.

ŻDK realizuje program w pięciu lokalizacjach:

- Fort Sokołnickiego, ul. Czarnieckiego 51
- Centrum Lokalne Żoliborz, ul. Rydygiera 6b
- Miejsce Aktywności Lokalnej, ul. Marii Kazimierzy 20
- Prochownia Południowa, ul. Czarnieckiego 51
- Tymczasowa siedziba, ul. Mickiewicza 22

Dyrektorka instytucji - Iwona Mirosław-Dolecka stawia na współtworzenie programu z mieszkankami i mieszkańcami Żoliborza. Kluczowe są dla nas inkluzyność, relacyjność i dostępność – zarówno w projektowaniu wydarzeń, jak i całej oferty programowej.

2. Zespół i kompetencje

Zespół Żoliborskiego Domu Kultury:

- Dział Programowy

Pracowniczki i pracownicy z wieloletnim doświadczeniem pracy w obszarze kultury, animatorzy i animatorki lokalnej społeczności, artystki, osoby poszerzające ofertę instytucji o autorskie realizacje (wydarzenia, wystawy, koncerty, cykle, warsztaty). Część osób z zespołu ma doświadczenie tworzenia oferty i wydarzeń dla osób z niepełnosprawnościami. Większość szkoliła się i nadal podnosi swoje kompetencje w zakresie dostępności. Wszystkie osoby mają duże doświadczenie w pracy z osobami starszymi.

- Dział Administracyjno-Techniczny

Pracowniczki i pracownicy z doświadczeniem w przeprowadzaniu projektów z zakresu inwestycyjnego, zamówień publicznych, prac budowlano-remontowych.

- Kadry i Finanse

Pracowniczki z doświadczeniem w zarządzaniu finansami oraz HR w instytucjach publicznych.

- Samodzielne stanowisko ds. komunikacji i PR

Pracowniczka z doświadczeniem w prowadzeniu kampanii marketingowych, promocji produktów/marek oraz wydarzeń kulturalnych.

3. Działania będące w stałej ofercie instytucji oraz działania nietypowe, podjęte na przykład w ostatnim roku działalności.

Stala oferta instytucji:

- zajęcia cykliczne: warsztaty twórcze, artystyczne, taneczne, plastyczne, muzyczne
- Wydźwięk – cykl koncertów z muzyką niszową
- spotkania przy planszówkach, robótkach ręcznych- inicjowane przez lokalną społeczność
- Retroklub (zajęcia międzypokoleniowe - warsztaty, spotkania, spacer itp.)
- uczestniczenie w dzielnicowych piknikach (m.in. Święto Marymonckiej Mączki, Urodziny Placu Wilsona, Otwieramy Żoliborz)

Działania nietypowe:

- Pogotowie krawieckie – warsztaty krawieckie prowadzone przez imigrantki z Afganistanu/2022
- Warsztaty kuchni afgańskiej – warsztaty kulinarne prowadzone przez imigrantki z Afganistanu/2022
- Gadka szmatka – warsztaty wielokulturowe. Spotkania zainicjowane przez mieszkanki Sadów Żoliborskich organizowane są w ramach partnerstwa Owocowe Sady Żoliborskie, Centrum Lokalne Żoliborz i Biblioteki bez granic/2022
- Zajęcia prowadzone przez Polaków na rzecz uchodźców (m.in. „Nauka polskiego” i „Angielski od podstaw dla osób z Ukrainy”), zajęcia integracyjne poprzez kuchnię: warsztaty „Robimy pierogi” i „Warsztaty Kuchnia świata-Nepal”), oraz poprzez sztukę (wspólne warsztaty plastyczne z okazji święta Ukrainy oraz „Spotkanie z haftem”)/2022
- Chór Narzekań Mieszkańców Żoliborza - Projekt Chór Narzekań Mieszkańców Żoliborza wyrósł z inspiracji światowym konceptem Complaints Choir(Chór Skarg)

(<http://www.complaintschoir.org/>) Ideę chórów skarg zapoczątkowali artyści Tellervo Kalleinen i Oliver Kochta-Kalleinen w Helsinkach. W koncepcie tym chodzi o stworzenie wspólnoty wokół tak powszechnego zjawiska, jakim jest narzekanie i zaproszenie ludzi do wspólnego śpiewania i skarżenia się. Zrealizowany w 2022 roku projekt „Chór Narzekań Mieszkańców Żoliborza” został doceniony przez Kapitułę Warszawskiej Nagrody Edukacji Kulturalnej i otrzymał II Nagrodę w kategorii „Wspólnoty lokalne”/2022

- „Ogrodnictwo w wielkim mieście” – to cykl zielonych spotkań, spacerów, warsztatów, prelekcji. W ramach projektu wspólnie z mieszkankami i mieszkańcami zbudowaliśmy oranżerię na patio w Forcie Sokolnickiego. Podczas warsztatów na Sadach Żoliborskich rozdawaliśmy rośliny i nasiona, tłoczyliśmy naturalne oleje, robiliśmy botaniczne kosmetyki/2023

- WY(Twórczy) fort

Celem projektu było podniesienie kompetencji dzieci i młodzieży w oparciu o założenia Edukacji STREAM. Pojęcie STREAM z ang. oznacza Science, Technologies, Robotics, Engineering, Arts, Mathematics. W ramach projektu przeprowadziliśmy cykl warsztatów programowania, majsterkowania, podstaw elektroniki, cyjanotypii, pedagogiki przyrody, architektury, serigrafii, z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi elektronicznych takich np. płytka Makey makey. W czasie prowadzonych warsztatów wykorzystaliśmy komponenty elektroniczne, podstawy programowania, a uczestnicy nabyli umiejętność obsługi oprogramowania do obróbki dźwięku, pracy z narzędziami ręcznymi/2023

- Pięknopole projekt edukacji ekologiczno-artystycznej na Żoliborzu.

Nazwa projektu nawiązuje do historycznego pochodzenia słowa Żoliborz: Joli Bord, czyli „Piękny Brzeg”. PięknoPole – to pole uczestnictwa w warsztatach artystycznych, ściśle związanych z naturą, lokalnym ekosystemem i świadomym odzyskiwaniem odpadów/2025

- joliFORTe – cykl międzypokoleniowych koncertów muzyki klasycznej, nad którym opiekę artystyczną obejmuje flecistka, laureatka Paszportu Polityki w kategorii muzyka poważna, Ania Karpowicz. Celem realizacji cyklu jest popularyzacja muzyki klasycznej w formie uwzględniającej działania partycypacyjne mieszkańców Dzielnicy Żoliborz. Muzyka klasyczna łączy pokolenia, opowiada lokalne historie i ma potencjał budowania społeczności. W cyklu swoje szczególne miejsce znajdą utwory kompozytorów polskich i artystów muzyków szczególnie blisko związanych z Żoliborzem/2024, 2025

- „Fotograficzno-Literacka Opowieść Żoliborza” to projekt, który otrzymał dofinansowanie ze środków MKiDN w ramach programu NCK „Interwencje”. Inspiracją do powstania projektu postać Melchiora Wańkowicza, ojca polskiego reportażu, który przez część swojego życia mieszkał na Żoliborzu. Zrealizowaliśmy warsztaty fotoreportażowe, warsztaty tworzenia zinów, odbyły się fotospacerory oraz powstała wystawa powarsztatowa w Forcie Sokolnickiego. Dzięki dostosowaniu projektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, stworzono inkluzyjne i dostępne wydarzenie kulturalne/2024

- Radio Marymont – działania zainicjowane w pawilonie na pobliskim bazarku. Realizacja koncertów, warsztatów twórczych, wystaw, słuchowisk nawiązujących do tradycji i kultury warszawskich bazarków, czerpiące inspiracje od lokalnych sprzedawców i mieszkańców odwiedzających bazarek/2024, 2025

4. Współpraca z lokalnym środowiskiem

W 2024 roku współpraca Żoliborskiego Domu Kultury z lokalną społecznością opierała się na szeroko zakrojonych działaniach animacyjnych i partycypacyjnych, prowadzonych zarówno w ramach programu „Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne”, jak i we współpracy z Miejscem Aktywności Lokalnej Żoliborz oraz Centrum Lokalnym Żoliborz.

W ramach projektu „Współt na Żoli”, realizowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Żoliborski Dom Kultury zainicjował cykl spotkań z mieszkańcami, liderami i aktywistami lokalnymi, które umożliwiły integrację, mapowanie zasobów oraz wspólne wypracowanie rekomendacji dla lokalnych inicjatyw. W wyniku diagnozy społeczno-kulturowej oraz konkursu grantowego zrealizowano siedem różnorodnych projektów twórczych i integracyjnych. Równolegle, Miejsce Aktywności Lokalnej Żoliborz oraz Centrum Lokalne Żoliborz prowadziły szereg działań wspierających aktywność mieszkańców — od otwartych dyżurów i konsultacji, przez mikroinicjatywy, po wydarzenia sąsiedzkie, warsztaty, spotkania tematyczne i działania międzypokoleniowe. Obie przestrzenie pełniły funkcję wspierającą i animacyjną, umożliwiając mieszkańcom nie tylko realizację własnych pomysłów, ale też codzienną obecność w lokalnym życiu społecznym i kulturalnym. Współpraca tych Instytucji pozwoliła na stworzenie spójnego, otwartego ekosystemu wspierającego zaangażowanie obywatelskie, twórczość i dialog na Żoliborzu.

Dodatkowo przy Centrum Lokalnym Żoliborz utworzyła się nieformalna grupa „zielonych wolontariuszy”, składająca się z mieszanek i mieszkańców Dzielnicy Żoliborz, która założyła ogród sąsiedzki. Grupa spotyka się co tydzień, dbając o teren zielony wokół budynku.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Żoliborski Dom Kultury od początku swojej działalności przywiązuje dużą wagę do dostępności i inkluzywności. Choć jesteśmy młodą instytucją, już na wczesnym etapie pracy rozpoczęliśmy proces rozpoznawania potrzeb różnych grup odbiorców, w tym osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Zespół Żoliborskiego Domu Kultury posiada zróżnicowane doświadczenie w pracy z osobami o szczególnych potrzebach. Największą praktykę mamy w zakresie współpracy z osobami starszymi – dzięki empatii, otwartości i cierpliwości animatorów oraz pracowników, grupa ta aktywnie włącza się w działania naszej instytucji. Seniorzy chętnie uczestniczą w warsztatach, zajęciach kameralnych, a także rozmowach indywidualnych z animatorkami w Centrum Lokalnym Żoliborz. Relacyjne podejście i indywidualny kontakt okazały się kluczowe w rozpoznawaniu ich potrzeb.

Jeśli chodzi o osoby z niepełnosprawnościami, poszczególni członkowie zespołu posiadają wiedzę i doświadczenie wyniesione z wcześniejszej pracy zawodowej lub sytuacji prywatnych. Mimo to, jako instytucja, podjęliśmy świadome działania, aby zwiększyć kompetencje całego zespołu. Pracownicy i pracownice wykazali dużą gotowość do podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie dostępności.

W ramach projektu „Projektowanie Uniwersalne Kultury” (PUK), Koordynatorka dostępności oraz Koordynatorka projektu przeprowadziły wewnętrzne szkolenie dla zespołu z podstaw Modelu Dostępnej Kultury. Zajęcia objęły omówienie potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności – wzroku, słuchu, ruchu oraz spektrum autyzmu i niepełnosprawności intelektualnej. Szkolenie miało zarówno charakter teoretyczny, jak i praktyczny, uwzględniający codzienne sytuacje kontaktu z odbiorcami o szczególnych potrzebach.

Ważnym elementem działań badawczo-animacyjnych był spacer uwrażliwiający po Forcie Sokołnickiego zorganizowany z udziałem naszego Tutora. Pozwolił pracownikom doświadczyć, jak osoby z niepełnosprawnościami poruszają się po przestrzeni instytucji – z opaską na oczach, przy pomocy laski lub na wózku. Dzięki temu pracownicy mogli na własnej skórze poczuć, jak wygląda rzeczywistość tych osób, co znacznie zwiększyło ich świadomość i wrażliwość.

Dotychczas nie prowadziliśmy jeszcze sformalizowanych badań/diagnoz dotyczących potrzeb osób z niepełnosprawnościami, jednak planujemy realizację takich działań w przyszłości – w tym konsultacje, wywiady i spotkania otwarte. Zamierzamy również

nawiązywać współpracę z organizacjami i ekspertami zewnętrznymi, by wspólnie tworzyć przestrzeń dostępną i gościnną dla każdego.

Wszystkie nasze dotychczasowe działania są częścią długofalowego procesu budowania instytucji kultury otwartej na różnorodność i aktywne słuchanie swoich odbiorców.

Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.

Model Dostępnej Kultury – diagnoza barier i plan działań

Model Dostępnej Kultury pozwolił całemu zespołowi przyrzeć się dostępności naszej Instytucji oraz oferty w różnych obszarach.

1. Pozyskanie informacji o ofercie

Obszary analizowane: widzenie, słyszenie, rozumienie

Zidentyfikowane bariery:

- Niedostępna strona internetowa
- Niedostosowane posty w mediach społecznościowych
- Materiały promocyjne o niskim kontraście, bez wersji ETR, audio i PJM
- Brak pętli indukcyjnych

Działania naprawcze:

- Budowa strony zgodnej z WCAG 2.1 (Obecnie brak audytu cyfrowego i dostępnych dokumentów wewnętrznych . Przewidujemy audyt oraz wdrożenie standardu WCAG 2.1 jako odpowiedź na te potrzeby)
- Szkolenia zespołu z tworzenia dostępnych treści
- Dostosowanie materiałów do standardów dostępności
- Zakup i zamontowanie stanowiskowych pętli w trzech naszych placówkach

2. Droga do instytucji

Obszary analizowane: poruszanie się, widzenie, rozumienie

Zidentyfikowane bariery:

- Brak oznaczeń prowadzących do budynków
- Brak przedprzewodników i informacji o dojściu i dostępności wydarzenia
- Brak systemu informacyjno-komunikacyjnego w Forcie Sokołnickiego
- Trudny dostęp: nierówny bruk, brak miejsca parkingowego dla OzN, ciężkie drzwi

Działania naprawcze:

- Oznaczenie przestrzeni Fortu Sokolnickiego kolorami i piktogramami, montaż znaczników ToTuPoint
- Zakup mobimaty niwelującej nierówności bruku
- Przygotowanie przedprzewodników i informacji o drodze dojścia i dostępności wydarzenia

3. Skorzystanie z oferty instytucji kultury

Obszary analizowane: widzenie, słyszenie, poruszanie się, czucie, rozumienie

Zidentyfikowane bariery:

- Niewystarczające oznaczenia pomieszczeń i przestrzeni wspólnych
- Brak stref wyciszenia
- Brak tłumaczeń PJM i audiodeskrypcji
- Brak sprzętu wspomagającego (pętle indukcyjne, odbiorniki do audiodeskrypcji)

Działania naprawcze:

- Wprowadzenie spójnych oznaczeń i piktogramów
- Utworzenie strefy wyciszenia (fotele, koce obciążeniowe, słuchawki, zabawki sensoryczne)
- Współpraca z tłumaczami PJM i audiodeskryptorami
- Zakup mobilnych zestawów do wspomagania dostępności
- Szkolenie pracowników z obsługi sprzętu

4. Ewaluacja wydarzeń

Obszary analizowane: rozumienie, widzenie, czucie

Zidentyfikowane bariery:

- Brak ankiet ewaluacyjnych
- Brak systematycznej konsultacji z OzN i osobami starszymi

Działania naprawcze:

- Konsultacja dotycząco narzędzi ewaluacyjnych
- Wprowadzenie regularnych spotkań i ewaluacji z OzN i osobami starszymi

5. Powrót do domu

Obszary analizowane: poruszanie się, widzenie

Zidentyfikowane bariery:

- Droga przez park – słabe oświetlenie

- Brak znaczników ToTuPoint
- Brak informacji o drodze powrotnej/przedprzewodnik

Działania naprawcze:

- Wystąpienie do zarządcy o montaż znaczników
- Zgłoszenie potrzeby lepszego oświetlenia
- Dodanie informacji o transporcie i dojściu do przystanków/przedprzewodnik

Podsumowanie:

Model Dostępnej Kultury pozwolił na głęboką analizę barier, z jakimi mogą mierzyć się nasi odbiorcy. Diagnoza umożliwiła zaplanowanie działań naprawczych, które pozwolą aktywnie uczestniczyć szerszej grupie odbiorców w ofercie Żoliborskiego Domu Kultury.

Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Przed przystąpieniem do projektu „Projektowanie Uniwersalne Kultury” oraz w trakcie jego trwania zdiagnozowano szereg istotnych potrzeb związanych z dostępnością instytucji. Diagnoza została oparta na wewnętrznym audycie dostępności, przeprowadzonym przez Koordynatorkę dostępności w lutym 2025 roku.

1. Eliminacja barier architektonicznych:

Wskazano konieczność lepszego oznakowania Fortu Sokołnickiego, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz budynku. Dotyczy to m.in. zastosowania kolorystycznych oznaczeń pomieszczeń, piktogramów, ścieżek dotykowych (FON), technologii NFC oraz oznaczeń w alfabecie Braille’a. Potrzebne są także udogodnienia umożliwiające swobodniejsze wejście do budynku – obniżenie domofonu, otwarcie bramy wejściowej na stałe, zakup i zastosowanie mobimat w przestrzeni patio (bruk). Niezbędne jest także stworzenie Przedprzewodnika dla każdej z placówek oraz umieszczania informacji o dostępności w treści postów dotyczących konkretnych wydarzeń. W toaletach brakuje niewielkich zmian elementów wspierających osoby z niepełnosprawnościami – m.in. obniżonych podajników papieru, dodatkowego lustra, automatycznego oświetlenia – które są już na bieżąco poprawiane.

Wskazano także na potrzebę zakupu rampy mobilnej umożliwiającej dostęp do sceny i terenów plenerowych, organizację miejsca wyciszenia oraz wyposażenie przestrzeni w

krzesła z podłokietnikami i stoły z możliwością podjazdu dla osób poruszających się na wózku. Brakuje także odpowiedniego kontrastu kolorystycznego drzwi.

2. Eliminacja barier informacyjno-komunikacyjnych:

Konieczne jest dostosowanie strony internetowej do standardów WCAG 2.1 oraz materiałów promocyjnych do wymogów dostępności. Instytucja potrzebuje również wsparcia tłumacza PJM oraz audiodeskryptora przy wybranych wydarzeniach. Brakuje pętli indukcyjnych oraz odbiorników do audiodeskrypcji. Istotne są również procedury ewakuacji, obsługi oraz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

3. Współpraca i edukacja:

Zidentyfikowano potrzebę nawiązania stałych relacji z lokalnym środowiskiem osób z niepełnosprawnościami – w tym NGO, szkołami, ośrodkami pomocy społecznej. Konieczne są regularne szkolenia zespołu w zakresie dostępności, w tym tworzenia dostępnych materiałów promocyjnych i dokumentacji cyfrowej oraz obsługi osób z niepełnosprawnościami.

4. Wnioski z udziału w projekcie PUK:

Szkolenia pokazały, jak ważne jest systemowe podejście do dostępności, oparte na Modelu Dostępnej Kultury. Zespół zyskał świadomość, że proces zmian musi być długofalowy, kosztowny, ale jednocześnie konieczny i możliwy do wdrożenia etapami. Podkreślono potrzebę formalizacji współpracy z organizacjami wspierającymi osoby z niepełnosprawnościami i seniorów oraz bezpośredniego dialogu z odwiedzającymi. Konieczne jest także wdrożenie modelu ewaluacji wydarzeń i monitorowanie potrzeb publiczności, aby oferta programowa była dostosowana, celowa i inkluzywna.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami

Proszę zaznaczyć na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza całkowity brak dostępności, a 10 pełną dostępność.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury										
0	1	2 – Tu jesteśmy	3	4	5	6	7	8	9	10

Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku.

Cele krótkoterminowe: zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w wydarzeniach kulturalnych

Cel 1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wydarzeń

Działania konkretne:

- Zapewnienie obecności tłumacza PJM podczas wybranych wernisaży i koncertów – np. minimum 1 wydarzenie w miesiącu z tłumaczeniem na żywo.
- Wyposażenie sali w pętlę indukcyjną dla osób słabosłyszących (zakup + przeszkolenie obsługi) oraz w pętlę stanowiskową w sekretariacie.
- Oznaczenie materiałów promocyjnych i strony WWW odpowiednimi piktogramami (język migowy, dostępność akustyczna).
- Opracowanie Przedprzewodników dla każdej z placówek

Zakup i usługa:

- Pętle indukcyjne
- Koszty obsługi tłumacza PJM
- Koszt opracowania Przedprzewodników dla każdej z placówek

Cel 2. Ułatwienie dostępu wizualnego do wydarzeń

Działania konkretne:

- Wprowadzenie audiodeskrypcji na żywo podczas wybranych wernisaży i wybranych koncertów (np. opis dzieł sztuki, opis sceny i akcji) min. 1 raz w miesiącu
- Udostępnienie krótkich materiałów w wersji audiodeskrybowanej – 2-4 elementy (np. 3-minutowy opis wystawy w pliku mp3).

Zakup i usługa:

- Zestaw do audiodeskrypcji (nadajnik + słuchawki dla uczestników)
- Oprogramowanie / licencje do przygotowania nagrań.
- Usługa audiodeskryptora

Cel 3. Doświadczenie wydarzeń poprzez zmysł dotyku i wibracje

Działania konkretne:

- Zakup i udostępnienie kamizelek haptycznych, które przenoszą wibracje dźwięków na ciało – idealne dla osób Głuchych i słabosłyszących.
- Testy kamizelek podczas koncertów muzyki elektronicznej, klasycznej i warsztatów muzycznych dla dzieci z niepełnosprawnościami.

Zakup:

- 2–3 kamizelki haptyczne
- Szafka/mobilna szafa do bezpiecznego przechowywania i ładowania sprzętu.

Cel 4. Usunięcie barier architektonicznych podczas wydarzeń

Działania konkretne:

- Zakup mobilnej pochylni aluminiowej umożliwiającej dostęp do sceny, podwyższeń, schodów wejściowych.
- Zakup mobimat
- Wprowadzenie rezerwacji miejsc siedzących dla osób na wózkach (z przodu sali lub w miejscu o najlepszej widoczności).
- Organizacja „strefy wyciszenia” dla osób z trudnościami sensorycznymi.

Zakup:

- Mobilna pochylnia
- Znakowanie i oznaczenie strefy dostępnej (piktogramy, tabliczki).
- Zakup wyposażenia do stref sensorycznych w każdej lokalizacji
- Koszty transportu mat i pochylni

Cel 5. Zwiększenie komfortu uczestnictwa i informacji

Działania konkretne:

- Wydruk materiałów programowych w wersji dużym drukiem i w wersji łatwej do czytania (ETR).
- Udostępnienie opisów wydarzeń w formie nagrań audio na stronie WWW.
- Wprowadzenie systemu rezerwacji miejsc online z informacją o dostępności (np. „wydarzenie z PJM i audiodeskrypcją”).

Zakup i usługi:

- Druk materiałów ETR / dużym drukiem (koszt bieżący zależny od nakładu).
- Usługa lektorska do nagrań audio.
- Usługa ETR i ACC

Wprowadzenie oznaczeń do materiałów:

- PJM – wydarzenie z tłumaczem języka migowego.
- AD – audiodeskrypcja dostępna.
- CC – napisy w czasie rzeczywistym.
- ETR – łatwy tekst do czytania.
- Pętla – wydarzenie z pętlą indukcyjną.
- Large Print – wersja dużą czcionką.

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w perspektywie długookresowej, to jest do końca 2030 roku.

Instytucja wyznaczyła cele strategiczne w zakresie dostępności, które są odpowiedzią na zidentyfikowane bariery oraz potrzeby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Naszym nadrzędnym celem do 2030 roku jest możliwie najszersze wprowadzenie dostępności – zarówno w zakresie infrastruktury, jak i komunikacji oraz oferty programowej.

Zakładamy realizację działań w ujęciu etapowym i systemowym, zgodnie z Modelem Dostępnej Kultury.

1. Eliminacja barier architektonicznych

Do 2030 roku planujemy eliminację barier utrudniających samodzielne poruszanie się po budynku i jego otoczeniu. W szczególności:

- Wdrożenie czytelnego i spójnego systemu oznaczeń z użyciem piktogramów, kolorystyki, alfabetu Braille'a i technologii NFC.
- Dostosowanie wejścia głównego – w tym obniżenie domofonu oraz udostępnienie bramy wejściowej w sposób stały – w porozumieniu z Konserwatorem zabytków i jego akceptacji.
- Modernizacja toalet zgodnie z wytycznymi projektowania uniwersalnego.
- Zakup i wykorzystanie rampy mobilnej na potrzeby wydarzeń plenerowych i scenicznych.

- Stworzenie dostępnej przestrzeni wyciszenia oraz wyposażenie instytucji w ergonomiczne meble (krzesła z podłokietnikami, stoły z możliwością podjazdu dla wózków).
- Dostosowanie przestrzeni warsztatowych (doposażenie w dostępne meble i urządzenia).
- Wymiana drzwi na kontrastowe, łatwe do identyfikacji wizualnej.

2. Udoskonalenie dostępności informacyjno-komunikacyjnej

Naszym celem jest osiągnięcie pełnej zgodności strony internetowej i materiałów promocyjnych z wytycznymi WCAG 2.2 oraz wprowadzenie standardu dostępności w komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej.

Planowane działania obejmują:

- Wprowadzenie tłumaczenia PJM i audiodeskrypcji przy co najmniej 30% wydarzeń rocznie.
- Zakup pętli indukcyjnych (stacjonarnej i mobilnej) oraz odbiorników do audiodeskrypcji. Pętla indukcyjna stanowiskowa dostępna dla każdej z lokalizacji Żoliborskiego Domu Kultury.
- Stworzenie procedur obsługi osób z niepełnosprawnościami, ewakuacji oraz ich systematyczna aktualizacja.

3. Wzmocnienie współpracy z otoczeniem społecznym

Do 2030 roku chcemy zbudować trwałą sieć współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, placówkami edukacyjnymi i ośrodkami pomocy społecznej. Celem jest wspólne tworzenie oferty programowej oraz konsultowanie potrzeb różnych grup odbiorców.

4. Edukacja i rozwój kompetencji zespołu

Planujemy cykliczne szkolenia dla całego zespołu w zakresie tworzenia dostępnych treści, obsługi osób z niepełnosprawnościami oraz projektowania wydarzeń zgodnie z zasadami dostępności. Chcemy też wdrożyć wewnętrzne standardy tworzenia dokumentów cyfrowych i materiałów graficznych.

5. Systemowe podejście do zarządzania dostępnością

W ciągu 2 lat postaramy się opracować i wdrożyć model monitorowania i ewaluacji wydarzeń pod kątem dostępności.

Planowany sposób pomiaru osiągnięcia celu krótkoterminowego.

W celu monitorowania skuteczności działań podejmowanych przez instytucję, zaplanowano wdrożenie zestawu wskaźników ilościowych i jakościowych, które pozwolą na systematyczny pomiar rezultatów.

Cel 1: Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wydarzeń

Wskaźnik: Liczba wydarzeń z udziałem tłumacza PJM

Definicja: Liczba wydarzeń w miesiącu, podczas których zapewniono tłumaczenie na polski język migowy.

Wartość docelowa: Min. 6 wydarzeń rocznie.

Sposób pomiaru: Ewidencja wydarzeń w kalendarzu instytucji + dokumentacja umów z tłumaczami PJM.

Wskaźnik: Zakup i montaż pętli indukcyjnych

Definicja: Liczba lokalizacji wyposażonych w pętlę indukcyjną (mobilną lub stanowiskową).

Wartość docelowa: 4 lokalizacje (sala widowiskowa + punkty informacyjne w placówkach: Fort Sokolnickiego, Centrum Lokalne Żoliborz, Miejsce Aktywności Lokalnej na Żoliborzu).

Sposób pomiaru: Dokumentacja zakupu sprzętu, testy działania + raport przeszkolenia obsługi.

Wskaźnik: Oznaczenia dostępności w materiałach promocyjnych i na stronie WWW

Definicja: Odsetek materiałów zawierających piktogramy informujące o dostępności (PJM, pętla itp.).

Wartość docelowa: Min. 50% materiałów promocyjnych.

Sposób pomiaru: Analiza treści strony WWW i kampanii promocyjnych.

Cel 2: Ułatwienie dostępu wizualnego do wydarzeń

Wskaźnik: Liczba wydarzeń z audiodeskrypcją na żywo

Definicja: Liczba wydarzeń w miesiącu, podczas których zastosowano audiodeskrypcję.

Wartość docelowa: Min. 2 wydarzeń rocznie.

Sposób pomiaru: Harmonogram wydarzeń + umowy z audiodeskryptorami.

Wskaźnik: Liczba materiałów z audiodeskrypcją audio (pliki mp3)

Wartość docelowa: 2–4 materiały rocznie.

Sposób pomiaru: Archiwum publikacji online + dane ze strony WWW.

Cel 3: Doświadczenie wydarzeń poprzez zmysł dotyku i wibracje

Wskaźnik: Liczba wydarzeń testujących kamizelki haptyczne

Wartość docelowa: Min. 2 wydarzenia rocznie.

Sposób pomiaru: Protokół testów, raport ewaluacyjny uczestników.

Cel 4: Usunięcie barier architektonicznych podczas wydarzeń

Wskaźnik: Liczba wydarzeń z użyciem rampy/mobimatów

Wartość docelowa: min. 5 wydarzeń rocznie.

Sposób pomiaru: Harmonogram wydarzeń + dokumentacja logistyczna.

Wskaźnik: Utworzenie strefy wyciszenia

Wartość docelowa: 1 strefa dostępna przy wydarzeniach dużej skali.

Sposób pomiaru: Dokumentacja zakupów + oznaczenia + ocena dostępności.

Cel 5: Zwiększenie komfortu uczestnictwa i informacji

Wskaźnik: Liczba wydarzeń z ETR i wersją dużym drukiem

Wartość docelowa: Min. 8 wydarzeń rocznie.

Sposób pomiaru: Rejestr materiałów + dokumentacja druku.

Wskaźnik: Liczba nagrań audio z opisem wydarzeń

Wartość docelowa: Min. 4 plików audio rocznie.

Sposób pomiaru: Archiwum nagrań + dane analityczne odsłon.

Plan działań na rzecz osiągnięcia postawionych celów

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku.

Cel 1: Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wydarzeń

Działania:

1. Sporządzenie listy proponowanych wydarzeń z rekomendacją do objęcia tłumaczeniem PJM
2. Nawiązanie współpracy z tłumaczami PJM i podpisanie umów cyklicznych/finansowanie z grantu PUK
3. Zakup mobilnej pętli indukcyjnej i stanowiskowej do sekretariatu/finansowanie z grantu PUK
4. Szkolenie pracowników w zakresie obsługi pętli indukcyjnej.
5. Audyt pod kątem dostępności strony WWW i materiałów promocyjno-informacyjnych/ finansowanie z grantu PUK
6. Przedprzewodnik dla każdej z placówek/finansowanie z grantu PUK

Cel 2: Ułatwienie dostępu wizualnego do wydarzeń

Działania:

1. Wybór wydarzeń z audiodeskrypcją na żywo.
2. Stała współpraca z audiodeskryptorami (umowy ramowe)/finansowanie z grantu PUK
3. Zakup zestawu do audiodeskrypcji (nadajnik + słuchawki)/finansowanie z grantu PUK
4. Stworzenie krótkich materiałów dźwiękowych (opisy wystaw i wydarzeń)/finansowanie z grantu PUK
5. Udostępnienie nagrań na stronie WWW z oznaczeniem AD.

Cel 3: Doświadczenie wydarzeń przez zmysł dotyku i wibracje

Działania:

1. Zakup 2–3 kamizelek haptycznych oraz szafki do przechowywania i ładowania/finansowanie z grantu PUK
2. Przeprowadzenie testów technologii podczas 2 różnych wydarzeń (np.muzyka klasyczna, elektroniczna, warsztaty dziecięce).
3. Ewaluacja wrażeń uczestników – zebrane w formie krótkiego raportu.

Cel 4: Usunięcie barier architektonicznych podczas wydarzeń

Działania:

1. Zakup mobilnej pochylni aluminiowej i mat typu mobimat/ finansowanie z grantu PUK
2. Wprowadzenie rezerwacji miejsc dla osób na wózkach przy scenie.
3. Organizacja strefy wyciszenia – przygotowanie pomieszczenia, zakup wyposażenia (np. pufy, słuchawki wygłuszające, fotele wyciszające)/częściowo finansowanie z grantu PUK
4. Oznaczenie stref dostępnych tabliczkami i piktogramami.

Cel 5: Zwiększenie komfortu uczestnictwa i informacji

Działania:

1. Przygotowanie materiałów programowych w wersji ETR i dużym drukiem (📄, 📖).
2. Nagranie i udostępnienie opisów wydarzeń w formie audio (🔊)/finansowanie z grantu PUK
3. Wprowadzenie systemu rezerwacji online z informacją o dostępności wydarzeń i oznaczeniami (PJM, AD, ETR, CC itp.)/finansowanie z grantu PUK
4. Wdrożenie procedury weryfikacji dostępności każdego wydarzenia przed publikacją oferty.

Działania wspólne dla wszystkich celów:

- Regularna ewaluacja wdrażanych rozwiązań (kwartalne spotkania zespołu).
- Konsultacje z organizacjami pozarządowymi i odbiorcami działań dostępnościowych.
- Dokumentacja efektów (zdjęcia, raporty, opinie uczestników).
- Aktualizacja planów działań na podstawie analizy danych i opinii.

**Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie długoterminowej,
to jest do końca 2030 roku.**

Naszym celem długoterminowym jest stworzenie instytucji kultury dostępnej, otwartej, inkluzywnej i zarządzanej zgodnie z systemowym podejściem do dostępności. Dążymy do modelu, w którym każda osoba – niezależnie od swoich potrzeb – może w pełni uczestniczyć w kulturze.

Naszym celem będzie również szukanie finansowania z różnych grantów i miejsc, które ułatwią nam realizację poniższych celów:

Zgodnie z Modelem Dostępnej Kultury działania zaplanowane do 2030 roku obejmują:

Obszar: Architektura | Etap: Wejście do budynku, poruszanie się po budynku | Krok: Eliminacja barier

- Modernizacja przestrzeni z uwzględnieniem dostępności (szerokość drzwi, kontrasty, oświetlenie, mobilne rampy, strefy wyciszenia, dostosowane toalety)/finansowanie z grantu PUK
- Zakup i montaż dodatkowych elementów dostępnościowych (np. oznaczenia w Braille'u, technologie wspierające orientację).

Obszar: Komunikacja i Informacja | Etap: Dowiadywanie się o wydarzeniu | Krok: Informacja dostępna

- Dostosowywanie strony WWW do najnowszych standardów WCAG
- Regularne oznaczanie wydarzeń piktogramami (PJM, AD, ETR, CC).

Obszar: Działania programowe | Etap: Udział w wydarzeniu | Krok: Odbiór i doświadczenie kultury

- Zapewnienie dostępności min. 30% wydarzeń (tłumacz PJM, AD, ETR, pętla, kamizelki haptyczne)/finansowanie z grantu PUK
- Opracowanie uniwersalnego scenariusza produkcji wydarzeń z checklistą dostępności.
- Wprowadzenie regularnych konsultacji z NGO i środowiskiem OzN.

Obszar: Edukacja i zespół | Etap: Budowanie kompetencji | Krok: Wiedza i gotowość

- Coroczne szkolenia zespołu z obsługi OzN i komunikacji inkluzywnej także szkolenia dla nowych pracowników
- Udział koordynatora w kursach doszkalających i branżowych konferencjach..

Obszar: Relacje i zatrudnienie | Etap: Współtworzenie instytucji | Krok: Integracja

- Zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami jako instruktorów, edukatorów i pracowników obsługi.
- Udostępnianie przestrzeni dla NGO.

Kryteria sukcesu do 2030 roku:

- Min. 30% wydarzeń z elementami dostępności.
- Wzrost udziału osób z niepełnosprawnościami do 30%.
- Stałe konsultacje z NGO i środowiskami OzN.
- System zarządzania dostępnością wprowadzony i zaktualizowany corocznie.

Znaczenie ewentualnego uzyskania grantu dla realizacji celów krótko- i długoterminowych

Uzyskanie grantu w II etapie projektu będzie miało istotne znaczenie dla tempa i jakości wdrażania zarówno celów krótkoterminowych, jak i strategicznych planów do roku 2030.

W krótkim okresie (najbliższe 12–18 miesięcy) grant umożliwi:

- zakup nowoczesnych technologii wspierających dostępność (kamizelki haptyczne, zestawy do audiodeskrypcji i pętle indukcyjne),
- opłacenie usług specjalistów: tłumaczy PJM, audiodeskryptorów, twórców materiałów ETR i ACC,
- doposażenie pracowni warsztatowych w dostępne meble i urządzenia
- dostosowanie przestrzeni do wydarzeń plenerowych i wewnętrznych (pochylnie, strefy sensoryczne, mobimaty),
- audyt i dostosowanie strony www
- stworzenie Przedprzewodników

Dzięki tym działaniom możliwe będzie osiągnięcie założonych wskaźników krótkoterminowych, takich jak: zwiększenie liczby dostępnych wydarzeń (min. 30%), wzrost udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu kulturalnym oraz budowanie zaufania społeczności OzN do naszej instytucji.

W perspektywie długoterminowej (do 2030 r.) uzyskanie grantu pozwoli m.in. na:

- przyspieszenie modernizacji infrastruktury zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego,
- wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania dostępnością (m.in. procedury, checklisty, cyfrowa baza materiałów),
- stworzenie stanowisk pracy dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Grant zapewni stabilność finansową działań oraz pozwoli skupić się na jakości wdrożeń, a nie jedynie na ich liczbie. Umożliwi też testowanie innowacyjnych rozwiązań, które w przyszłości mogą stać się standardem.

Choć wiele działań jest możliwych do wdrożenia z budżetu własnego, to dzięki grantowi będziemy mogli zrealizować naszą wizję pełnej dostępności w krótszym czasie, z większym zaangażowaniem środowiska i trwałym wpływem na lokalną społeczność.

Żoliborski Dom Kultury
w Dzielnicy Żoliborz m.st Warszawy
ul. Adama Mickiewicza 22
01-551 Warszawa
NIP 525 291 59 54 Regon 522 603 450

Dyrektorka
Żoliborskiego Domu Kultury
w Dzielnicy Żoliborz m.st. Warszawy

Iwona Mirosław-Dolecka

